

Mooi anders zijn

Op weg met verhalen - 2021-22 thema 4 **Iedereen is anders**

les 5 - bovenbouw

Corrie Hartholt

Hoe doe je dat, trouw blijven aan jezelf en aan je overtuiging? Jozef laat zien dat het kan, ook al ben je slaaf en heb je geen rechten. Dat maakt hem 'mooi anders' en dat blijft niet onopgemerkt.

Ooit had Jozef alles: een lieve vader, broers, een mooie jas en een leven in vrijheid. Maar dat is nu voorbij. Jozef is slaaf geworden en kan niet meer doen wat hij zelf wil. Maar toch blijft hij zichzelf. Hij is nog steeds Jozef en in zijn hoofd kan hij denken, dromen en vinden wat hij wil. In deze les gaan de leerlingen op ontdekkingsstocht in hun eigen leven. Wat was er ooit maar is nu voorbij? Wat is er anders geworden? En vooral: wat is er hetzelfde gebleven en wat hoort bij jou en kan niemand je afpakken. En ben je daar trots op? Maakt dat je 'mooi anders' dan anderen?

Doelstelling

De leerlingen denken na over hoe zij, net zoals Jozef, trouw kunnen blijven aan zichzelf.

De leerlingen ontdekken dat trouw zijn aan jezelf je krachtig maakt en innerlijke rust en zekerheid geeft.

De leerlingen ervaren dat trouw zijn aan jezelf, je 'mooi' anders maakt, anders dan anderen en delen dit met elkaar.

Mooi anders zijn

Inleiding

Trouw blijven aan God en aan jezelf

In de Bijbel hebben we vaak te maken met tegenstellingen. Een tegenstelling die voortdurend terugkomt is die tussen trouw en ontrouw. In de (reis)verhalen over de aartsvaders (Abraham, Isaak en Jakob) in het boek Genesis is dit een belangrijk thema. Trouw zijn aan God – de Eeuwige – valt in deze verhalen samen met trouw zijn aan jezelf. Trouw zijn aan God betekent dat je erop mag vertrouwen dat het goedkomt. Trouw zijn aan jezelf betekent dat je trouw blijft aan je innerlijke overtuiging en roeping. Dat je – waar je ook gaat – niet alleen jezelf, maar ook God meeneemt.

Dit geldt ook voor Jozef. Zijn leven verandert voortdurend. Met zijn gedwongen reis naar een ander land verandert ook zijn sociale status en positie. En dit gebeurt niet één keer, maar meerdere keren.

- Van meest geliefde zoon naar slaaf;
- Van leidinggevende slaaf naar gevangene;
- Van gevangene naar onderkoning;
- Van dood gewaande broer naar redder van de familie.

Jozef vestigt zijn hoop op God. Hij toont zich een meester in het zich aanpassen aan de steeds veranderende omstandigheden. Jozef beweegt zich figuurlijk tussen een land van 'Toen en Ooit' en het land van 'Hier en Nu'¹. Toch blijft Jozef al die tijd trouw aan zijn dromen en aan zijn God. Op die manier blijft hij ook trouw aan zichzelf. Ver van huis is dat zijn enige houvast. En ook tegelijkertijd zijn kracht. Het geeft hem innerlijke rust en zekerheid. Het is juist deze kwaliteit die Jozef anders maakt dan anderen. Hij is 'mooi anders'. En kennelijk wordt de positieve vibe die Jozef door zijn trouw (aan God en aan zichzelf) uitstraalt, door zijn nieuwe meesters opgemerkt. Ze vertrouwen hem alles toe omdat ze zien dat 'alles wat Jozef doet goed gaat'.

Introductie

Trouw

Laat een (afbeelding van) een trouwboekje of een trouwbijbel zien. Vraag de leerlingen of ze weten bij welke gelegenheid deze boekjes of bijbels horen.

Laat op het digibord groot het woord TROUW zien. Ga vervolgens met de leerlingen in gesprek over het begrip 'trouw'.

- Wat beloof je als je gaat trouwen?
- Aan wie ben je trouw?
- Kun je ook trouw zijn aan een vriend of vriendin?
- Zijn (huis)dieren trouw?
- Kun je trouw zijn aan een land of een God?
- Wat betekent het woord 'vertrouwen'?

Stel als laatste de vraag of je trouw kunt zijn aan jezelf en filosofer daar nog even op door.

- Hoe ben je trouw aan jezelf?
- Waaruit blijkt dat?
- Is trouw zijn aan jezelf moeilijk?
- Waarom wel/niet?

Kern

Het land van 'Toen en Ooit'

Begin het verhaal met een aantal uitspraken over Jozef. De uitspraken beginnen steeds met het woord 'ooit'.

- Ooit was Jozef de lievelingszoon van zijn vader...
- Ooit had Jozef een hele mooie jas ...
- Ooit woonde Jozef in een ander land bij zijn vader en broers...
- Ooit droomde Jozef dat zijn broers allemaal voor hem moesten buigen...
- enz.

Als de leerlingen de eerdere verhalen over Jozef hebben gehoord, kun je de leerlingen vragen mee te denken. Wat weten ze nog van Jozef en over hoe zijn leven vroeger was, toen hij nog bij zijn vader woonde?

Je kunt de dingen die er 'toen en ooit' waren in Jozefs leven zichtbaar maken door ze op te schrijven op een groot vel papier waar je boven zet 'Ooit'.

¹ Zie bij Prentenboeken en jeugdliteratuur het boek *De vrijheid van de vogels* van Saskia Bakels.

Mooi anders zijn

Verhaal

Vertel vervolgens het verhaal over Jozef die in Egypte slaaf wordt bij Potifar in huis.

Het verhaal staat in de (Samenlees)bijbel in Genesis 39:1-23 (Jozef als slaaf bij Potifar en Naar de gevangenis).

Het verhaal is ook te vinden in de kinderbijbels:

- *Op weg van Baukje Offringa*, blz. 46: 'In de gevangenis' (zie bijlage).
- *Woord voor woord* van Karel Eykman, blz. 43: 'Bij Potifar'.

Ook is er een mooie versie van het verhaal van Jozef te vinden in het boek *Over engelen, goden en helden* van Janny van der Molen. In dit verhaal met de titel 'Er waren eens twaalf broers (maar slechts één had een mooie mantel)' wordt een duidelijke grens getrokken tussen het leven van Jozef vóór en nadat hij in Egypte kwam. Het gedeelte over Potifar is in dit verhaal vrij kort, maar kun je zelf aanvullen.

Schenk in het verhaal in het bijzonder aandacht aan het feit dat Potifar opmerkt en begrijpt dat God Jozef helpt. 'Want alles wat Jozef doet gaat goed'. Daarom heeft Potifar heel veel vertrouwen in Jozef. Jozef is trouw aan zijn meester en wil het vertrouwen van zijn meester niet beschamen. Maar bovenal is Jozef trouw aan God en aan zichzelf.

Als Jozef in de gevangenis belandt, herhaalt de situatie zich. De bewaker heeft vertrouwen in Jozef. Hij geeft hem de leiding over alles. God helpt Jozef. 'Want alles wat Jozef doet gaat goed'.

Het land van 'Hier en Nu'

Laat de leerlingen na het verhaal een aantal dingen noemen die bepalend zijn voor Jozefs leven in Egypte, in het 'Hier en Nu' van Jozef op dat moment.

- Nu is Jozef slaaf...
- Nu heeft Jozef geen mooie kleren meer...
- Nu wordt Jozef vals beschuldigd...
- Nu moet Jozef naar de gevangenis ...

De veranderingen in Jozef leven kun je zichtbaar maken door ze op te schrijven op een groot vel papier waar je boven zet 'Nu'.

Stel vervolgens de vraag of de leerlingen ook dingen kunnen bedenken die niet veranderd zijn in het leven van Jozef. Verwijs naar de God van Israël die er kennelijk al die tijd is geweest. Hoe zit het met Jozefs trouw aan God? En is Jozef ook trouw aan zichzelf? Waarom wel/niet?

Verwerking

Verleg het accent naar het eigen leven van de leerlingen.

1. Wat hoort echt bij jou?

Waar je ook gaat, je neemt altijd jezelf mee².

Behalve zijn herinneringen, dromen en het geloof in zijn God, neemt Jozef ook zichzelf mee.

In de verhalen over Jozef krijgen we een goed beeld van hem:

- Hij wil het beste jongetje van de klas zijn.
- Jozef is een dromer en denker en schroomt niet om zijn dromen met anderen te delen.
- Jozef is knap en houdt van mooie dingen.

Vader Jakob faciliteert hem hierin, totdat het te gek wordt en het tegen hem begint te werken. Want ongefilterd presenteert hij zich aan zijn broers en omgeving. Het kost hem bijna de kop.

In gevangenschap leert Jozef hier mee om te gaan. Jozef blijft Jozef, trouw aan zichzelf maar hij leert hoe hij zijn voordeel kan doen met zijn karaktereigenschappen. Hij wordt 'mooi anders'.

De leerlingen maken een 'zelf' portret.

Laat ter introductie één van de Jeugdjournaalfilmpjes zien van één van de artiesten (zangeres Froukje en rapper Snelle) die als kind 'anders' waren dan anderen (zie Beeld- en digitips).

De ene omdat ze rood haar heeft. De andere omdat hij een hazenlip heeft.

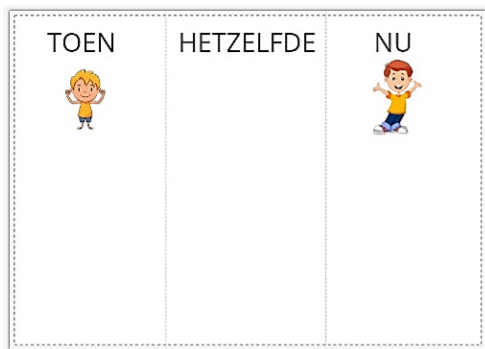
Laat de leerlingen reageren op het filmpje. Laat ze daarna zelfonderzoek doen om erachter te komen wat echt bij henzelf hoort.

Vraag de leerlingen (van tevoren!) twee foto's mee te nemen van zichzelf. Een foto van ongeveer vijf jaar geleden en een recente foto.

Laat de leerlingen op een groot vel papier (A3-formaat) een drieluik maken over zichzelf.

² Dit is een uitspraak die wordt toegeschreven aan de Middeleeuwse monnik Thomas à Kempis.

Mooi anders zijn

Het blad wordt in drieën gevouwen.

Op de linkerkant komt de foto van 'toen'.

Op de rechterkant komt de foto van 'nu'.

De leerlingen schrijven de woorden 'TOEN' en 'NU' er ook boven.

Stap 1 Eerst bedenken de leerlingen dingen van 'toen' die er nu niet meer zijn.

Dat kunnen concrete dingen, maar ook situaties, gedachten en gevoelens zijn.

Stap 2 Daarna bedenken de leerlingen dingen die er 'nu' zijn, maar er 'toen' nog niet waren.

Stap 3 In het middengedeelte schrijven de leerlingen 'HETZELFDE'.

Laat ze daar dingen opschrijven die er 'toen' waren en 'nu' nog steeds zijn.

Ga vervolgens met de leerlingen in gesprek over de dingen die hetzelfde zijn gebleven.

- Ben je nu (heel) anders dan vroeger?
- Wat hoort heel erg bij jou?
- Wat maakt jou tot wie je bent?

2. Je gedachten zijn vrij

Edith Eger wordt ook wel de Anne Frank die de oorlog overleefde genoemd. Zij overleefde in WO II het concentratiekamp Auschwitz. In de trein er naartoe zei Ediths' moeder: 'We weten niet waar we naartoe gaan, maar onthoud dat niemand dat wat je in je eigen gedachten hebt van je kan afpakken'.

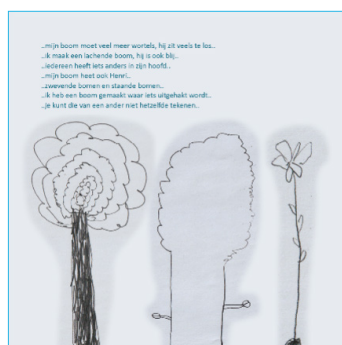
Mensen kunnen je dus van alles afpakken, maar nooit je gedachten, je dromen, ideeën, herinneringen en overtuiging. In het verhaal over *De vrijheid van vogels* (zie Prentenboeken en jeugdliteratuur) symboliseren de vogels de gedachten. Onbekommerd vliegen ze van het land van 'Toen en Ooit' naar het land van 'Hier en Nu'.

- Bekijk met de leerlingen het prentenboek en lees het verhaal. Je kunt ook de viltfiguren van Fransje Smit (zie bij Kunst) groot op het digibord laten zien en met de leerlingen bespreken.
- Stel vragen over de vogels. Wat betekenen die in het boek of in/bij de hoofden van de viltfiguurtjes?
- Leg de link met het verhaal van Jozef. Hoe was het voor Jozef in Egypte? Wat nam hij in zijn hoofd mee uit zijn eigen land? Was dat belangrijk voor hem? Hoe ging hij daarmee om?
- Je kunt ook ter sprake brengen dat het wel belangrijk is om na te gaan waar je gedachten en ideeën vandaan komen. Jozef hield zich vast aan de bron die hij het meest betrouwbaar achtte: de God van zijn vader, zijn grootvader en zijn overgrootvader. Wat zijn volgens de leerlingen betrouwbare bronnen? Moet je alles geloven wat je hoort en ziet (op internet of social media) of is het belangrijk om na te gaan of de feiten kloppen?

Laat de leerlingen vervolgens creatief/beeldend met hun gedachten aan de slag gaan.

Voor ideeën hierover en de wijze waarop, kun je te rade gaan bij het boekje *Vriendschap in vrijheid* (zie bij Kunst).

- De leerlingen interviewen elkaar over hun gedachten.
- De leerlingen tekenen hun eigen 'gedachtenboom'.
- De leerlingen gaan met ijzerdraad, takjes, knopen, wol en vilt aan de slag om hun 'hoofd vol gedachten' te maken.

Mooi anders zijn

3. Mooi anders zijn

Laat het filmpje zien van Jochem Meijer waarin hij het liedje: 'Ik ben anders dan de rest zingt' (zie Beeld- en digitips). Laat de leerlingen reageren op het filmpje.

Stel vragen, zoals:

- Waarom is Jochem (of het personage Brammetje Baas in de film) anders dan rest?
- Is dat erg of misschien ook wel een beetje leuk?
- Kun je 'mooi' anders zijn?
- Wat vinden de leerlingen 'mooi' aan zichzelf?
- Kan iedereen 'mooi anders' zijn?

Herinner de leerlingen eraan dat in het verhaal Jozef ook 'anders was dan de rest'.

- Waarom was Jozef anders dan anderen?
- Was Jozef 'mooi anders'? Waarom?
- Hoe kun jij net zoals Jozef mooi anders zijn?
- Welke karaktereigenschappen of kenmerken van jezelf kun je hierbij inzetten?
- Welke gedachten, ideeën, dromen, herinneringen helpen je daarbij?
- Is er iets (in of aan jezelf) waardoor je moeilijk vindt om 'mooi anders' te zijn?

De leerlingen schrijven daarna een verhaal over zichzelf. Ze beginnen het verhaal met: 'Ik ben mooi anders omdat...'

De leerlingen maken bij het verhaal een tekening van zichzelf, waarin ze tot uiting laten komen wat ze mooi vinden aan zichzelf.

Laat de leerlingen (in zelfgekozen) tweetallen werken. Als een leerling het moeilijk vindt om iets moois over zichzelf te vertellen, mag hij/zij de andere leerling vragen om met hem/haar mee te denken.

De link naar dit YouTube filmpje toont een uitvoering van Jozef Sercu, samen met Kinderkoor Vivo én koor X: www.youtube.com/watch?v=zl27fCrmtCM

Prentenboeken en jeugdliteratuur

De vrijheid van vogels

Saskia Bakels

Brave New Books/Singel Uitgeverijen, Amsterdam (2021)

Een verhaal over twee verschillende koninkrijken en de kunst van trouw zijn aan jezelf.

Er was eens een land van 'Toen en Ooit' dat grensde aan het land van 'Hier en Nu'. Hier gelden verschillende wetten en de inwoners hebben hun trouw te beloven aan hun eigen Vorsten. Maar op een dag gebeurt het ondenkbare, het grote geheim van de vogels wordt onthuld.

In het nawoord maakt de auteur duidelijk dat het verhaal is geschreven voor kinderen die een heftige gebeurtenis (bijvoorbeeld echtscheiding van de ouders) hebben meegemaakt en daardoor in een loyaliteitsconflict terecht zijn gekomen. Maar het verhaal kan ook in heel veel andere situaties worden verteld.

Verhalen over kinderen die anders durven te zijn

Ben Brooks, Quinton Winter (ill.)

Veltman Uitgevers BV, Utrecht (2019)

Een boek vol bijzondere waargebeurde verhalen over jongens en meisjes, vrouwen en mannen overal vandaan die zichzelf durfden te zijn en de wereld een stukje beter hebben gemaakt. Heb het lef om jezelf te zijn, dan komen je dromen misschien wel uit...

De van oorsprong Britse auteur haalt bekende en minder bekende voorbeelden aan. Zo kun je lezen over Jeanne d'Arc en de IJslandse zangeres Björk, maar ook over Jessica Cox, die zonder armen en benen werd geboren maar toch haar vliegbrevet haalde.

Liedsuggesties

Het bekende gedicht van Hans Andreus, wat in feite uit één lange zin bestaat, is op muziek gezet door Jozef Sercu.

Anders

Je bent zo mooi
anders dan ik,
natuurlijk niet
meer of minder
maar zo mooi anders,
ik zou je nooit anders
dan anders willen.

Mooi anders zijn

Beeld- en digitips

Zangeres Froukje over liedjes schrijven, jezelf zijn en kikkers

Froukje beantwoordt in het jeugdjournaal vragen van kinderen. Eén van de vragen is: 'Ben je wel eens gepest met je rode haar?' Froukje antwoordt: 'Ik wilde juist graag iets hebben wat een beetje anders was. Dat ik iets heb wat een beetje speciaal was, vond ik eigenlijk alleen maar leuk'.

www.youtube.com/watch?v=sKMqM-SsaxE

Snelle beantwoordt vragen van kinderen

In dit jeugdjournaalfilmpje beantwoordt rapper Snelle vragen van kinderen. Hij werd vroeger op school gepest met zijn hazenlip. Daarover schreef hij het liedje 'Bang voor de reünie' over een ontmoeting op zijn oude school met de Pesters van vroeger. Hij was anders dan anderen, maar ook hij heeft geleerd om 'mooi anders' te zijn. 'Shine like a rockstar' en 'Alles wat ik ben, kan jij zijn' zegt hij in het interview.

www.youtube.com/watch?v=Jpk1ZoUiORM&t=4s

Jochem Meijer – Ik ben anders dan de rest

Jochem heeft de titelsong van de film Brammetje Baas speciaal gemaakt als lijflied voor alle kinderen die nét iets drukker zijn dan de rest!

www.youtube.com/watch?v=33lc1CtdLIY&t=2s

Kunst

vrijheidzitinje hoofd

Fransje Smit (2020)

www.fransje-smit.nl/vrij-werk-vrijheidzitinje hoofd/

Onder deze titel maakte de kunstenares Fransje Smit een serie 'kleine figuurtjes' van wol, zijde, takjes, ka-toendoek, borduursel, knoopjes en ijzerdraad.

'Anderen kunnen je verschrikkelijk kwetsen, je vrijheid op allerlei manieren inperken. Je dromen en gedachten kunnen ze echter nooit afpakken. Echte vrijheid zit in je hoofd' is het motto hierbij.

De afbeeldingen kunnen worden gebruikt bij verwerking 2: Je gedachten zijn vrij.

Ook kunnen kinderen hierdoor geïnspireerd worden om zelf beeldend aan de slag te gaan met dit thema. Hierbij kunnen ook nog de voorbeelden worden gebruikt die kinderen maakten bij het project 'Vrijheid in vriendschap' van dezelfde kunstenares.

Vriendschap in vrijheid – vrijheid in vriendschap

Fransje Smit,
Odensehuis Wageningen
(2020)

Ter gelegenheid van 75 jaar vrijheid in Nederland werkte Fransje Smit in 2020 samen met verschillende schoolklassen aan het project 'Vrijheid in vriendschap'. Van dit project is een boekje gemaakt waarin ook het werk van de kinderen is te zien.

Het boekje is te koop bij het Odensehuis in Wageningen via post@odensehuisgelderland.nl.

Ook is het online in te zien via onderstaande link:
<https://indd.adobe.com/view/ead528af-bc57-4833-a768-8f62560add38>

Mooi anders zijn

Extra

De uiterste consequentie van 'mooi anders' zijn en trouw zijn aan jezelf kan soms tot gevolg hebben dat je door anderen in je vrijheid wordt beperkt. Hier tegenin gaan is niet altijd zonder gevaar. Dit onder- vonden o.a. Dietrich Bonhoeffer, Nelson Mandela en Malala Yousafzai. Lessen hierover zijn o.a. te vinden op Zinvoller onderwijs:

Om mij heen zijn goede machten

over Dietrich Bonhoeffer

VONKT lessenserie *Wees maar niet bang!*

www.zinvolleronderwijs.nl/lessenseries/VONKT-uitgave/wees-maar-niet-bang

Een toverpotlood voor Malala

over Malala Yousafzai

IKOS onderwijs 2016 thema 4 les 2

www.zinvolleronderwijs.nl/lessenseries/IKOS-onderwijs-uitgave/sterke-vrouwen

De levenswijsheid van Ubuntu

over Desmond Tutu

Op weg met verhalen 2021-22 thema 3 les 6

www.zinvolleronderwijs.nl/lessenseries/Op-weg-met-verhalen-uitgave/hoe-klinkt-verandering

En op de website Thomas godsdienstonderwijs van KU Leuven:

Ubuntu: Ik-jij-wij

over o.a. Nelson Mandela

www.kuleuven.be/thomas/page/persoonsvormen-de-achtergronden-ik-jij-wij/

Deze les sluit ook aan bij de kerndoelen van het
Protestants vormingsonderwijs:
domein A 3, B 6 en D 1 en 4.

Mooi anders zijn

Bijlage

In de gevangenis

Omdat Jozef nu de baas is over de andere slaven, krijgt hij een mooie mantel van Potifar. Daardoor ziet Jozef er niet meer uit als een slaaf.

Jozef is nu een knappe man. Dat ziet de vrouw van Potifar ook en ze wordt verliefd op Jozef.

Potifar is de hele dag in het paleis van de koning. Zijn vrouw is vaak alleen en verveelt zich wel eens. Op een dag laat ze Jozef bij zich komen en wil ze met hem vrijen. Jozef schrikt. Hij zegt: 'U bent de vrouw van Potifar. Hij vertrouwt me. Ik wil hem niet bedriegen!'

De vrouw is boos omdat Jozef niet doet wat ze van hem vraagt. Als Jozef haar kamer uit wil lopen, houdt ze zijn mantel vast. Maar Jozef laat de mantel van zijn schouders glijden en vlucht weg.

Zodra Potifar thuis komt laat zijn vrouw de mantel van Jozef zien en zegt: 'Kijk eens, die brutale slaaf van je trok hier in mijn kamer zijn mantel uit. Hij wilde met mij vrijen. Maar toen ik begon te schreeuwen, is hij weggevlucht.'

Potifar gelooft wat zijn vrouw hem vertelt. Hij wordt verschrikkelijk boos op Jozef en laat hem meteen naar de gevangenis onder het paleis van de koning brengen. Dan merkt Jozef dat hij nog steeds een gewone slaaf is, die niets te vertellen heeft.

Dagen en nachten achtereen zit Jozef nu in een donkere cel. Hij ziet geen zon, geen maan en geen sterren. Hij denkt aan de dromen die hij thuis had en aan de verhalen van zijn vader. Hoe Jakob voor zijn broer Esau moest vluchten en wat hij droomde onderweg. God was bij zijn vader Jakob, ook in het land van Babylon. Jozef gelooft dat God hier in de gevangenis in Egypte ook bij hem is. En hij hoopt, dat hij eens weer vrij zal zijn.

De gevangenbewaarder merkt dat Jozef een verstandig man is en hij laat hem werk doen in de gevangenis. Jozef moet brood en water bij de andere gevangenen brengen. Zo komt hij ook bij twee mannen, die de schenker en de bakker zijn geweest van de farao. Dat is de Egyptische koning. De schenker moest altijd de beste wijn voor de farao inschenken en de bakker moest ervoor zorgen dat de farao heel lekker brood kreeg. Er mocht niets aan mankeren.

Op een dag was er iets mis met de wijn en het brood. De schenker en de bakker werden er toen van beschuldigd, dat ze de koning wilden vergiftigen. Daarom zitten ze nu in de gevangenis, maar Jozef denkt: misschien zijn ze net zo onschuldig als ik ben.

Als Jozef hun op een morgen brood en water brengt, ziet hij dat ze erg in de war zijn.

'Wat is er met jullie aan de hand?' vraagt hij.

'We hebben allebei een droom gehad die ons bang maakt', zeggen ze. 'In mijn droom zag ik een druivenstruik', vertelt de schenker, 'en daar groeiden drie prachtige trossen druiven aan. Ik had de beker van de farao in mijn hand. Daarin perste ik de druiven uit en gaf toen de beker aan de farao.'

Jozef denkt lang na. Dan zegt hij: 'Het is een mooie droom. Binnen drie dagen zul je uit de gevangenis gehaald worden en weer de wijn voor de farao inschenken. Wil je dan aan de farao vertellen dat ik hier ook onschuldig in de gevangenis zit?' Dat belooft de schenker.

Dan vertelt de bakker: 'Ik droomde dat ik op mijn hoofd drie manden met brood droeg. De bovenste mand was vol met heerlijk gebak voor de farao. Maar er kwamen vogels aanvliegen en die aten de hele mand leeg.'

Jozef denkt weer lang na. Dan zegt hij ernstig: 'Het spijt me voor je, maar ik ben bang dat je binnen drie dagen gedood zult worden.'

Het gebeurt zoals Jozef heeft voorspeld. De bakker krijgt de doodstraf. De schenker komt vrij en mag weer de wijn inschenken voor de farao. Maar hij denkt niet meer aan Jozef en vergeet wat hij heeft beloofd.

uit: Baukje Offringa, *Op weg*, verhalen uit de Bijbel voor kinderen

© Meinema